

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม การสร้างและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความพร้อมด้านสติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม ภายใต้ระบบการศึกษาที่มุ่งการเรียนรู้ทั้งทางปฏิบัติและวิชาการ โดยพัฒนาเด็กเริ่มตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนกระทั่งเกิดใหญ่เติบโตตามวัยอย่างเหมาะสม และพร้อมเรียนรู้โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับพ่อแม่ในการดูแลสุขภาพและพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดทั้งทางจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ฝึกให้เด็กคิดวิเคราะห์หรืออย่างมีเหตุผลเป็นระบบ รู้จักเข้าใจและสามารถควบคุมตนเองได้อย่างเหมาะสม รู้ถึงความสามารถที่ตนมีอยู่

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ศึกษาสมรรถภาพสมองมนุษย์เรื่อยมา เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะและหน้าที่ของสมรรถภาพสมอง เพราะสมรรถภาพสมองของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน (Baron and Harold, 1995 : 68 – 69) อีกทั้งยังส่งผลถึงความสามารถในการเรียนและการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงควรเข้าใจถึงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวนักเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่และถูกต้อง เมื่อครูหรือผู้ปกครองทราบถึงสติปัญญาของนักเรียนแล้ว ทำความเข้าใจในตัวนักเรียนมากขึ้นก็จะสามารถจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถและสติปัญญาของตน ซึ่งนักจิตวิทยาชื่อ ไฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, 1993) ได้เสนอทฤษฎีที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาสติปัญญาได้ โดยการ์ดเนอร์เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาสติปัญญาในส่วนที่ขาดหายได้ และสติปัญญาของมนุษย์มิได้มีเพียงหนึ่งหรือสองด้านเท่านั้น หากแต่สติปัญญาของมนุษย์มีอย่างน้อย 8 ด้าน (Gardner, 1999) ซึ่งการ์ดเนอร์ได้เรียกทฤษฎีของเขาว่า ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences : MI) สติปัญญาทั้ง 8 ด้านที่

การ์ดเนอร์เสนอไว้มีดังนี้ สถิติปัญญาด้านภาษาสติปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ สถิติปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวสติปัญญาด้านดนตรี สถิติปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ สถิติปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง และสติปัญญาด้านธรรมชาติซึ่งแต่ละคนจะมีสถิติปัญญาทั้ง 8 ด้านดังกล่าวข้างต้นมากน้อยแตกต่างกันไป ผู้ที่มีสถิติปัญญาสูงหรือเด่นด้านในด้านหนึ่งอาจจะมีสถิติปัญญาด้อยในอีกด้านหนึ่งได้ นอกจากนี้การ์ดเนอร์ได้ให้คำอธิบายว่าสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจะสะท้อนให้เห็นถึงสมรรถภาพสมองที่แตกต่างกัน

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2551 ในด้านผู้เรียน ส่วนใหญ่จะไม่ได้มาตรฐานในมาตรฐานที่ 4 เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มาตรฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมาตรฐานที่ 6 ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ในด้านครู ส่วนใหญ่จะไม่ได้มาตรฐานในมาตรฐานที่ 9 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในส่วนของมาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่จะต้องพัฒนาในเรื่องงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการประเมินจะสะท้อนได้ใน มาตรฐานที่ 12 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 22,828 แห่ง ที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 220 คน หรือคิดเป็น 40 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสพฐ.จำนวน 18 เขตพื้นที่การศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกจากคำร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีผลประเมินไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน และมีผลประเมินมาตรฐานที่ 4, 5 และ 6 ต่ำกว่าระดับดี ทั้งนี้ให้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเบื้องต้นในการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพหรือขาดโอกาสในการพัฒนา จากปัญหาและยุทธศาสตร์ดังกล่าวทำให้เห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขและความสำเร็จในการพัฒนานักเรียนในระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และลัดดา เหมาะสุวรรณ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน นรินี เรื่องหนู 2546 : 18) ได้ทำการวิจัยระยะยาวเกี่ยวกับสติปัญญา ของนักเรียน อายุ 6-12 ปี ค่าเฉลี่ยไอคิวเท่ากับ 91.2 แสดงให้เห็นว่าสติปัญญาของเด็กไทย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ เด็กนักเรียนไอคิวเกิน 110 หรืออัจฉริยะ มีไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งอาจมีผลจากพ่อแม่ซึ่งไม่รู้จักรักษาพัฒนาศักยภาพทางสมองของลูก และการจัดการเรียนการสอนของครูที่ไม่ได้เน้นการพัฒนาสติปัญญาในด้านต่างๆอย่างชัดเจน

การนำทฤษฎีพหุปัญญามาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนได้มีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน อันจะ

ส่งผลให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของตน เป็นคนเก่ง คนดี และเป็นคนที่มีความสุข สามารถปรับตัวดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตลอดจนเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต ซึ่ง เสรี เลิศสุชาตวิณิช, (2542) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีพหุปัญญาโดยอธิบายไว้ว่า วิธีการในการส่งเสริมให้ครูการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีพหุปัญญานั้น เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพและเป็นการปฏิรูปการศึกษาไปสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างยั่งยืน การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูไทย เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นการให้การศึกษาดลอดชีวิต อีกทั้งการฝึกอบรมเป็นกระบวนการในการสร้างเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานรวมทั้งเจตคติของบุคคล ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ผลิตบัณฑิตเพื่อประกอบวิชาชีพครู จึงได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีพหุปัญญา และเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ให้มีความรู้ความสามารถและมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ตลอดจนเป็นการสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนตามมาตรา 8 ว่าด้วย การศึกษาในระบบ นอกระบบ ซึ่งเป็นการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน และปฏิรูปการสอน จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามทฤษฎีพหุปัญญา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ศึกษาก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้มีความรู้ความสามารถและมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเป็นนักศึกษาครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนเพื่อเป็นครูที่มีศักยภาพในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามทฤษฎีพหุปัญญา

1.2.2 เพื่อหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามทฤษฎีพหุปัญญา

1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามทฤษฎีพหุปัญญา

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

1.3.1 ได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามทฤษฎีพหุปัญญา เพื่อเป็นกรอบ หรือแนวทางในการดำเนินการจัดการฝึกอบรมนักศึกษาต่อไป

1.3.2 ได้คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามทฤษฎีพหุปัญญา

1.3.3 ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏในการพิจารณาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3.4 ได้แนวทางและวิธีการในการฝึกอบรมเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกอบรมให้แก่นักศึกษาต่อไป

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามทฤษฎีพหุปัญญา โดยใช้ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Taba (1972) ดังนี้

1.4.1 วินิจฉัยความต้องการ คือ การสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆของสังคมและผู้เรียน

1.4.2 กำหนดจุดมุ่งหมาย คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจนหลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้ว

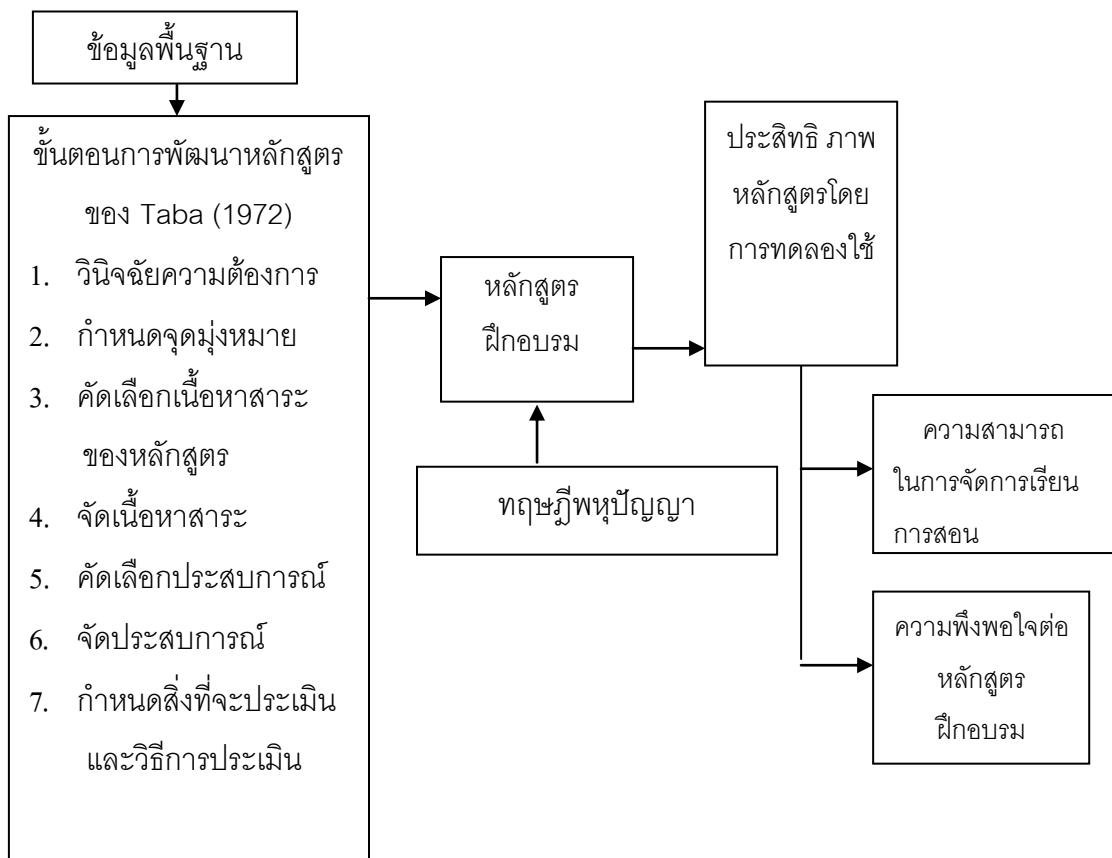
1.4.3 คัดเลือกเนื้อหาสาระ คือ การเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วิทยความสามารถของผู้เรียน โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้ และสำคัญต่อการเรียนรู้

1.4.4 จัดเนื้อหาสาระ คือ เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

1.4.5 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ คือ ครูผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือก ประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.4.6 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึง เนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

1.4.7 กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล คือ การตัดสินใจว่าจะต้องประเมิน อะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธี ประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร สามารถเขียนในรูปแผนภาพได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามทฤษฎีพหุปัญญา โดยมี ขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

- 1.5.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 245 คน
- 1.5.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 34 คน
- 1.5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 1.5.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตาม ทฤษฎีพหุปัญญา
 - 1.5.3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน, ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ตามทฤษฎีพหุปัญญา หมายถึง หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสามารถ ในการจัดการเรียนการสอน กำหนดเกี่ยวกับมวลประสบการณ์ ที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ สำหรับเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้ผู้รับการอบรมพัฒนาไป ในแนวที่ต้องการใช้ในการฝึกอบรมสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เวลาการอบรม เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อ การฝึกอบรม การติดตาม การวัดและการประเมินผล

1.6.2 เอกสารประกอบ หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ตาม ทฤษฎีพหุปัญญา หมายถึง เอกสารที่ใช้ประกอบหลักสูตรในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ ตารางการฝึกอบรม คู่มือวิทยากร และเอกสารประกอบการฝึกอบรม

1.6.3 ทฤษฎีพหุปัญญา หมายถึง การพัฒนา ความสามารถของมนุษย์ในการ แก้ปัญหาหรือการทำอะไรสักอย่างที่มีคุณค่าในสังคมเดียวหรือหลายสังคม การออกแบบผลผลิต ที่ทันสมัยในสถานการณ์ธรรมชาติ โดยความสามารถนั้นมีสมองเป็นฐานรองรับ แบ่งเป็นอัจฉริยะ

ภาพหรือปัญญาอย่างน้อย 8 ด้าน และในคนหนึ่งก็มีครบทั้ง 8 ด้าน เพียงแต่ว่าจะมีบางด้านที่เด่นกว่าด้านอื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชีววิทยาของบุคคล สภาพแวดล้อม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ครอบครัว และการฝึกฝนแต่้วยเยาว์ ปัญญา 8 ด้านคือ ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง และปัญญาด้านธรรมชาติ

1.6.4 ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนหมายถึง ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญา เป็นฐานทางความคิด วัดโดยแบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

1.6.5 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1.6.6 การประเมินประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง การพิจารณาคูณค่าของหลักสูตรเทียบกับเกณฑ์ โดยเกณฑ์การพิจารณาประกอบด้วย 2 เกณฑ์ ดังนี้

1.6.7 ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังเข้าฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้าฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$

1.6.8 ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังเข้าฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้าฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$